

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 13

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ,
СТАТТЕЙ, ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ,
МАГІСТРІВ, СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2020

3. Кодак О. В. Вплив величини селекційних індексів ремонтного молодняку свиней на їх подальшу відтворювальну здатність / О. В. Кодак // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 1 – С. 208-210.
4. Пелих В. Г., Балабанова І. О., Величанська С. Л. Зв'язок інтенсивності формування свиней в ранньому онтогенезі з їх енергією росту // Вісник Сумського ДАУ. – 2000. – Вип. 4. – С. 103-106.
5. Свечин Ю. К. Прогнозирование продуктивности животных в раннем возрасте / Ю. К. Свечин // Вестник с.-х. науки. – 1985. – № 4. – С. 103-108.
6. Топчій Л. І. Індексна оцінка росту і розвитку свиней асканійського типу української м'ясної породи / Л. І. Топчій // Вісник аграрної науки. – 2007. – № 9. – С. 75-76.
7. Халак В. І. Закономірності росту ремонтних свинок внутрішньопородного типу УВБ-3 та їх продуктивність / В. І. Халак, В. О. Кравченко // Таврійський науковий вісник. – Херсон. – 2006. – Вип. 43. – С. 386-389.

УДК 638.1.051(477)

ПОРОДИ БДЖІЛ УКРАЇНИ

Овдієнко А.М. - здобувач вищої освіти, магістр з ТВППТ

Овдієнко К.М. - здобувач вищої освіти, магістр з ТВППТ

Корбич Н.М. - к. с.-г .н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

На території України в період еволюції сформувались українська степова, карпатська, поліська популяція середньоросійської породи бджіл, які офіційно розводять згідно з планом породного районування. Забороняється завіз і використання нерайонованих порід бджіл без

дозволу Міністерства аграрної політики та ННЦ “Інституту бджільництва ім. П.І. Прокоповича УААН”.

Упродовж всієї історії існування України-Русі і сучасної України на її території розводили місцеві породи бджіл. Основу їх складала українські степові, карпатські, поліські та кримські гірські бджоли. Постійна взаємодія природно-географічних, соціально-економічних і господарських факторів у часі і просторі призвела до значних змін породної ситуації. Низка порід і місцевих типів безповоротно втрачена, деякі зазнали значних змін у генетичному, продуктивному і просторовому плані (українські степові, поліські), окремі виділились у самостійні (карпатські бджоли).

Українська степова порода сформувалась у зонах Лісостепу та Степу України (Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська, Хмельницька та Черкаська області). Донедавна була найчисельнішою і найпоширенішою. Багато працював з українськими бджолами П.Л. Снежневський, який був вражений їхньою здатністю далеко літати (до 7 км), працьовитістю і витривалістю.

Бджоли миролюбні, зимостійкі, інтенсивно будують стільники і добре використовують сильний взяток, особливо з білої акації, гречки, липи, соняшнику. Медова продуктивність бджолиних сімей — 30-80 кг. Рекомендовані для розведення у 18 областях. На жаль, порода постраждала від непродуманої метизації в радянські часи і потребує відновлення чистопородних масивів та проведення відповідної селекційної роботи. Для проведення селекційної роботи в інституті бджільництва успішно працює відділ селекції та репродукції української степової бджоли, створено Хмельницький бджоло розплідник Старосинявська дослідна пасіка, опорний пункт “Поділля” у Вінницькій області, функціонують Дніпропетровський і Вінницький племінні заводи.

На сьогодні від селекціоновано дві лінії української степової – луганську і новоукраїнську. Селекційно племінна робота спрямована на збереження і вдосконалення цієї цінної породи, яку називають національним скарбом України.

Карпатська порода бджіл. Зона природного поширення – гірські та передгірські райони Карпат. Цю породу можна вважати золотим фондом, яким пишаються бджолярі. Порода популярна, її розводять чеські і словацькі бджолярі країн СЕД. Бджоли економно витрачають зимові запаси, дуже миролюбні. Сім'ї карпатських бджіл малорійливі (як правило, роїться не більше 4% бджолиних сімей). Високозимостойкі, гніздо прополісують помірно. Матки плодючі, розлід інтенсивно розвивається ранньою весною. Карпатські бджоли використовують різні типи медозборів. Вони відзначаються великою завзятістю в пошуках джерел медозбору, починають мобілізаційні танці вже при 7%-й концентрації цукру в нектарі. Карпатські бджоли мають найдовший хоботок із аборигенних порід, районованих на Україні. Медова продуктивність змінюється від 30 до 80 кг. Порода рекомендована до розведення у 9 областях. Племінне господарство в м. Мукачевому одержало статус племінного заводу й успішно працює спільно із відділом розведення карпатських бджіл Інституту бджільництва, який відселекціонував карпатських бджіл вучківського і колочавського типу з підвищеною медопродуктивністю. У результаті шестирічного розведення створено заводський тип карпатських бджіл "Говерла" (В.А. Гайдар, 2006). Подальша робота з карпатянками спрямована на збереження в усій повноті їх генофонду, поліпшення господарських ознак і консолідації для збереження генетично різних екотипів, щоб використати для створення заводських високопродуктивних карпатських бджіл.

Поліська (популяція середньоросійських бджіл). Ареалом природного поширення є деякі райони Полісся України. Серед порід

бджіл, які розводять в Україні, поліські найбільш зимостійкі, без обльоту можуть витримувати 6–7 місяців. Менше уражуються нозематозом, падевим токсикозом. Досить агресивні, легко збуджуються, при огляді гнізда збігають донизу. Досить рійливі, прополісують гніздо помірно. Поліські бджоли добре використовують медозбір з липи, крушини, малини, гречки, вересу, медоносів луків, але погано відвідують конюшину, через порівняно короткий хоботок.

У породі відселекціоновано дві лінії. Розповсюджує племінний матеріал Чернігівський бджолорозплідник, селекцією займається опорний пункт “Поділля” Вінницької області.

Крім названих аборигенних порід бджіл в Україну в різні часи завозили породи: сіру гірську кавказьку, в якій найдовший хоботок, але вона чутлива до падевого токсикозу, уражується гнильцями, нозематозом; італійську бджолу, що мало пристосована до наших кліматичних умов, хоча світове бджільництво на 90% базується на італійській породі і країнську породу (карніка), що займає проміжне становище між італійською і темною європейською. Планом породного районування розведення цих порід в Україні не передбачене.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. <https://agrolife.info/porody-bdzhil-na-ukrajini>
2. Технологія виробництва продукції бджільництва // Разанов С.Ф., Безпалый І.Ф., Бала В.І., Донченко Т.А. – К.: Аграрна освіта, 2100. – 277 с.